

Nota bodembeheer gemeente Neder-Betuwe

Gegevens opdrachtgever

Gemeente Neder-Betuwe
Burgemeester Lodderstraat 20
4043 KM OPHEUSDEN
Tel. 0488 - 44 99 00

Contactpersoon:
Dhr. H. Geurts

CSO Adviesbureau

Gotlandstraat 26
7418 AZ Deventer
Tel. 0570 – 50 41 80
Fax 0570 – 50 41 90

Contactpersoon CSO
mr. ing. M.G. Stienstra (Projectleider)
ir. F. Dijk

Projectcode: 08J203
Rapportnummer: 08J203.R01
Versiedatum: 19 april 2012
Status: Definitief 3

Autorisatie

Opgesteld door:
ir. F. Dijk-Groenewold
Adviseur

Handtekening

.....

Akkoord bevonden door:
mr. ing. M.G. Stienstra
Senior Adviseur

Handtekening

.....

Projectcode: 08J203
Versiedatum: 19 april 2012

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	1
1.1	Aanleiding en doelstelling.....	1
1.1.1	Geldigheid.....	2
1.1.2	Toepassingsgebied.....	2
1.1.3	Regionale en gemeentelijke nota.....	2
1.2	Leeswijzer.....	3
2	Wettelijke en beleidsmatige achtergronden.....	5
2.1	Wet en regelgeving.....	5
2.1.1	Besluit en Regeling bodemkwaliteit.....	5
2.1.2	Wet bodembescherming (Wbb).....	6
2.1.3	Richtlijn bodemkwaliteitskaarten.....	6
2.1.4	Provinciale milieuverordening (PMV).....	6
2.1.5	Transport van verontreinigde grond.....	7
2.1.6	Overige wet en regelgeving.....	7
2.2	Beleid.....	8
2.2.1	Lokale Maximale Waarden.....	8
2.3	Regionaal beleid hergebruik grond.....	8
3	Bodemkwaliteit.....	9
4	Maatschappelijke opgaven.....	10
5	Uitwerking gemeentelijk beleid.....	11
5.1	Inleiding.....	11
5.2	Laboratoriumonderzoek	11
5.2.1	DDT's	11
5.2.2	Asbest.....	13
5.2.3	Zware metalen, PAK en minerale olie.....	14
5.2.4	Bodemvreemd materiaal.....	14
5.3	Vaststelling Lokale Maximale Waarden.....	15
5.3.1	Inleiding.....	15
5.3.2	Risicobeoordeling.....	15
5.3.3	Lokale Maximale Waarden.....	16
5.3.4	Toetsing.....	17
5.3.5	Geen verplichting tot acceptatie.....	17
5.4	De bodemkwaliteitskaart als bewijsmiddel.....	17
5.4.1	Zonering.....	17
5.4.2	De rol van een NEN-onderzoek in relatie tot de bodemkwaliteitskaart.....	18
5.4.3	Grondverzet binnen een zone.....	18
5.4.4	Grondverzet tussen zones.....	18
5.4.5	Grondverzet afkomstig van buiten het beheergebied.....	19
5.4.6	Grond van een depot / gerijpte baggerdepot.....	20
5.4.7	Grond van een werk.....	20
5.4.8	Tijdelijk verplaatsen en opslaan van licht verontreinigde grond.....	20
5.5	Beschermingsgebieden.....	20
6	Procedures.....	22
6.1	Opvragen informatie voorafgaand aan het grond- en baggerverzet.....	22
6.2	Melden grond- en baggerverzet.....	22

6.3	Registratie en archivering.....	24
6.4	Beoordeling en toetsing.....	24
6.5	Transport van grond en bagger.....	24
7	Controle en handhaving.....	25
7.1	Actoren.....	25
7.2	Controle en handhaving.....	26
8	Delegatie.....	27
8.1	Bodemfunctieklassenkaart.....	27
8.2	Regionale ontwikkelingen.....	27
8.3	Aanvullende gegevens.....	28
8.4	Hergebruikslocatie.....	28
8.5	Publicatie.....	28
9	Literatuur.....	29

Bijlagen

Bijlage 1: Statistische parameters bodemkwaliteitskaart met toetsing aan het Besluit bodemkwaliteit

Bijlage 2: Resultaten Risicotoolbox

Bijlage 3: Begrippen en gebruikte afkortingen

Bijlage 4: Bodemfunctieklassenkaart

Bijlage 5: Deelgebiedenkaart

Bijlage 6: Zonekaart (bovengrond en ondergrond)

Bijlage 7: Uniforme zone-indeling met daarin opgenomen de percelen met fruitteelt

Bijlage 8A: Ontgravingskaart bovengrond

Bijlage 8B: Ontgravingskaart ondergrond

Bijlage 9A: Toepassingskaart bovengrond

Bijlage 9B: Toepassingskaart ondergrond

bijlage 10: Grondstromenmatrix

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doelstelling

Per 1 juli 2008 zijn het Besluit en de Regeling bodemkwaliteit^{1,2} hierna het Besluit en de Regeling, volledig van kracht geworden. Het Besluit en de Regeling bevatten onder andere de voorwaarden waaronder grond, baggerspecie en bouwstoffen toegepast mogen worden. Binnen de gemeente Neder-Betuwe is de gemeenteraad het bevoegde gezag voor het toepassen van grond, baggerspecie en bouwstoffen op of in de bodem.

In verband met de rol van de gemeente als initiatiefnemer van het toepassen van grond en baggerspecie en haar taak als het bevoegde gezag, heeft de gemeente Neder-Betuwe een bodemkwaliteitskaart laten opstellen. Aanleiding hiervoor is de geplande nieuwbouw op de locatie Kesteren Zuid (Casterhoven). Met deze nieuwbouw wordt op deze locatie niet alleen grond afgegraven, ook wordt de vraag gesteld waar deze binnen de gemeente kan worden hergebruikt. Door de aanwezigheid van DDT en DDE in de bodem tot boven de maximale waarden kan de grond niet overal zonder meer worden hergebruikt. Volgens het generieke bodembeleid moet de grond worden teruggesaneerd naar de maximale waarden voor de functie wonen, wat de kosten van het project aanzienlijk hoger maakt. Daarbij wordt er in het generieke beleid een terugsaneerwaarde gehandhaafd die deels geïnspireerd is door het uitgangspunt dat de omgeving geen verontreiniging met DDT en DDE bevat. Dit is voor de gemeente Neder-Betuwe niet zonder meer correct, de gehele regio rondom de gemeente kampt met het probleem van DDT en DDE en ook bijvoorbeeld in de regio Nijmegen is sprake van dit probleem. Om deze reden is een bodemkwaliteitskaart opgesteld volgens het gebiedsspecifieke spoor³. Een gezamenlijke bodemkwaliteitskaart en een regionaal beleid hebben meerwaarde voor het grond- en baggerverzet binnen de regio.

Tijdens het opstellen van de bodemkwaliteitskaart is de gemeente ingedeeld in verschillende deelgebieden. Per deelgebied is de bodemkwaliteit van de bovengrond en ondergrond vastgesteld in zogenaamde bodemkwaliteitszones. Deze nota bodembeheer geeft de voorwaarden aan waaronder grond en baggerspecie op of in de bodem toegepast mogen worden. Tevens wordt een overzicht gegeven van de wet- en regelgeving en het beleid voor grond- en baggerverzet, alsmede de hieruit voortvloeiende procedures.

Het doel van deze nota bodembeheer is het beleidsmatig vaststellen van de voorwaarden waaronder grond en baggerspecie op of in de bodem kunnen worden toegepast. De bodemkwaliteitskaart en de nota bodembeheer vormen samen een belangrijk middel voor duurzaam bodembeheer, waarmee een duurzaam en verantwoord hergebruik van grond en baggerspecie wordt beoogd. Om inzicht te krijgen waar afgegraven grond of baggerspecie binnen de gemeente kan worden hergebruikt, zijn voor de gehele gemeente Lokale Maximale Waarden vastgesteld. Deze waarden worden in het Besluit uniforme saneringen als terugsaneerwaarden gebruikt en kunnen door het bevoegd gezag Wbb (Provincie Gelderland) bij saneringsplannen als terugsaneerwaarden worden gebruikt.

De aanleiding voor deze aanvulling op de nota is het vergroten van het toepassingsgebied. Op dit moment beslaat het toepassingsgebied alleen de gemeente Neder-Betuwe. Door middel van deze nota wordt dat vergroot

¹ Besluit bodemkwaliteit, Stb. 2007 469

² Regeling bodemkwaliteit, Staatscourant 20 december 2007, nr. 247, p. 67

³ Bodemkwaliteitskaart 2009

tot de grondgebiedregio Rivierenland, aangevuld met de droge oevergebieden in de zone uitwerwaarden (alleen de delen die behoren tot het plangebied 'Waalwaard').
Afbakening nota bodembeheer

1.1.1 Geldigheid

De nota bodembeheer wordt vastgesteld voor een periode van 5 jaar. De bodemkwaliteitskaart wordt voor een periode van maximaal 5 jaar vastgesteld. Hierna dient de bodemkwaliteitskaart opnieuw te worden opgesteld. Op basis van de geactualiseerde bodemkwaliteitskaart wordt deze nota bodembeheer na 5 jaar geëvalueerd en indien noodzakelijk aangepast en vervolgens opnieuw vastgesteld.

1.1.2 Toepassingsgebied

Deze nota bodembeheer heeft o.a. betrekking op het toepassen van grond en baggerspecie op of in de bodem binnen de grenzen van de gemeenten Buren, Culemborg, Geldermalsen, Lingewaal, Maasdriel, Neder-Betuwe, Neerijnen, Tiel en Zaltbommel (zie ook paragraaf 1.2.3). In de onderstaande locaties en gebieden geldt naast de Nota bodembeheer ook andere regelgeving voor het toepassen van grond:

- Het waterwingebied en grondwaterbeschermingsgebied, opgenomen in de Provinciale Milieuverordening (PMV); zijnde Hemmen.

Op het ontgraven van grond en baggerspecie ter plaatse van ernstige gevallen van bodemverontreiniging (Wet bodembescherming) is het Besluit bodemkwaliteit en daarmee deze nota, niet van toepassing. Voor de toepassing van grond en baggerspecie in oppervlaktewater (verondiepingen) is de waterkwaliteitsbeheerder het bevoegd gezag. Het hier geformuleerde beleid heeft geen betrekking op toepassingen van grond en baggerspecie in oppervlaktewater tenzij het om een demping van het oppervlaktewater betreft waardoor er feitelijk een landbodem ontstaat. In dat geval dient melding bij de gemeente plaats te vinden.

In de onderstaande tabel wordt samengevat binnen welke wettelijke kaders grond- en baggerspecie toegepast mogen worden. In hoofdstuk 2 wordt hier nader op ingegaan.

Tabel 1.1 Samenvatting wettelijke kaders toepassingsmogelijkheden van grond- en baggerspecie

Kwaliteit van de toe te passen grond en baggerspecie	Schoon	Verontreinigd		Ernstig verontreinigd
Toepassingsmogelijkheden	Multifunctioneel	In werken of grootschalige toepassingen	Op of in de bodem	Onder strikte voorwaarden
Wettelijk kader	Bbk	Bbk	Bbk	Bbk en Wbb

Bbk: Bestluit bodemkwaliteit

Wbb: Wet bodembescherming

1.1.3 Regionale en gemeentelijke nota

Vanwege de maatschappelijke opgaven van de gemeente Neder-Betuwe, kon niet gewacht worden op de

uitkomsten van deze ontwikkelingen bij het opstellen van een regionale nota bodembeheer. Vandaar dat gemeente Neder-Betuwe een eigen nota bodembeheer heeft opgesteld. Tussen de regionale nota van de Regio Rivierenland, en de nota van de gemeente Neder-Betuwe bestaan diverse verschillen. Voor het overzicht is het goed dat deze verschillen in deze paragraaf zijn behandeld.

De verschillen tussen de twee nota's zijn na vaststelling van de wijzigingen door het college van burgemeester en wethouders beperkt. Deze betreffen met name:

- De behandeling van PAK in de zone wonen;
- De omgang met DDT, waarin het verschil voornamelijk ligt in het feit dat in het Buitengebied van Neder-Betuwe de verdachte percelen vrijwel aan elkaar grenzen terwijl dit in andere gemeenten veelal om beperktere terreinen gaat;
- De aanwezigheid van de zone ontwikkeling;
- De omgang met bodemvreemd materiaal (en asbest).

Het lijkt alsof deze verschillen groot zijn. Toch is dat niet het geval:

- Ten aanzien van de PAK gehalten in de zones wonen hanteert de gemeente Neder-Betuwe aanvullende eisen ten opzichte van de regio. Deze worden in paragraaf 5.2.3. beschreven;
- Bij DDT verdachte gronden worden in de gehele regio dezelfde eisen gesteld. De gemeente Neder-Betuwe verschilt in zoverre dat waar in de regio sprake is van enige DDT verdachte percelen in het buitengebied er in de gemeente Neder-Betuwe sprake is van een zone waarin de DDT verdachte percelen vrijwel aaneengesloten liggen. Door deze aaneengesloten ligging is het eenvoudiger om deze percelen in een separate zone op te nemen. Bij toepassing gelden gelijksoortige eisen. Het uiteindelijke verschil is dan ook gering in omvang;
- De zone ontwikkeling biedt in die zone de mogelijkheden om aanwezige grond aldaar te gebruiken, maar voorkomt bij ontwikkelingen dat er meer met DDT verontreinigde grond naar deze zone wordt getransporteerd. Dit is een uitvloeisel van het gegeven dat de gemeente Neder-Betuwe een zone kent met DDT verontreiniging waarin vrijwel alle uitbreidingen plaats zullen vinden.
- Bij bodemvreemd materiaal komt het beleid zodanig overeen dat bij bieden de wens is om hergebruik van met asbest verontreinigde grond te voorkomen, maar dat dit bij de gemeente Neder-Betuwe plaatsvindt via het voorkomen van hergebruik van grond die een meer dan normale bijmenging heeft met bodemvreemd materiaal.

Hoewel er dus op detailniveau wel andere methoden zijn gevonden om tot een oplossing te komen zijn deze verschillen in het totaal van het beleid gezien minimaal. De extra slag die gemaakt moet worden om deze verschillen op te heffen zal bij een volgende beleidscyclus worden meegenomen. Nu is ervoor gekozen om binnen de door de gemeenteraad verleende delegatie zoveel mogelijk aan te sluiten.

1.2 Leeswijzer

De wettelijke en beleidsmatige achtergronden en de lokale bodemkwaliteit zijn respectievelijk weergegeven in hoofdstukken 2 en 3. In hoofdstuk 4 is een toelichting gegeven op de maatschappelijke opgave ten aanzien van het grond- en baggerverzet. Het gemeentelijke beleid voor de toepassing van grond en baggerspecie is in

hoofdstuk 5 nader uitgewerkt. De verbonden procedurele aspecten bij het toepassen van grond en baggerspecie op of in de bodem zijn uitgewerkt in hoofdstuk 6. De controle en handhaving zijn beschreven in hoofdstuk 7. In hoofdstuk 8 worden aanbevelingen gedaan met betrekking tot de communicatie rondom het toepassen en hergebruik van grond en baggerspecie. In het laatste hoofdstuk wordt beschreven hoe de Raad de bij haar rustende bevoegdheid van het vaststellen van de Lokale Maximale Waarden kan delegeren aan het college.

2 Wettelijke en beleidsmatige achtergronden

2.1 Wet en regelgeving

2.1.1 Besluit en Regeling bodemkwaliteit

Voor de in werking treding van het Besluit was de regelgeving voor het toepassen van grond en baggerspecie en bouwstoffen versnipperd over diverse Wet- en regelgevingen. De diverse regelgevingen waren complex, onoverzichtelijk en in de praktijk moeilijk handhaafbaar. Daarom zijn de regels herzien en is één eenduidig kader gemaakt: het Besluit bodemkwaliteit.

Het Besluit heeft betrekking op de kwaliteit van de uitvoering voor grond- en baggerspecieverzet (Kwalibo) en het toepassen van grond en baggerspecie en bouwstoffen. Binnen het Besluit kunnen gemeenten en waterschappen voor het toepassen van grond en baggerspecie aansluiten bij het landelijke, generieke, beleid. Ook bestaat er de mogelijkheid om op gebiedsniveau maatwerkbeleid te formuleren in de vorm van gebiedsspecifiek beleid. Gemeenten en waterschappen kunnen voor hun beheergebied of delen daarvan Lokale Maximale Waarden vaststellen. Op deze wijze kunnen onder bepaalde voorwaarden de toepassingseisen voor grond en baggerspecie worden versoepeld of aangescherpt en zijn er meer mogelijkheden voor een lokale invulling van het beleid als het gaat om grond- en baggerstromen. Gebiedsspecifiek beleid is mogelijk als:

- er sprake is van standstill op gebiedsniveau. Dit betekent dat de bodemkwaliteit plaatselijk mag verslechteren, mits dit elders in hetzelfde gebied tot een kwaliteitsverbetering leidt;
- de Lokale Maximale Waarden het Saneringscriterium niet overschrijden;
- het risiconiveau van de gekozen Lokale Maximale Waarden wordt berekend met behulp van de Risicotoolbox (<http://www.risicotoolbox.nl>);
- de Lokale Maximale Waarden worden vastgelegd in een nota bodembeheer;
- de vaststelling van de gekozen Lokale Maximale Waarden een besluit is van de gemeenteraad waarop de uniforme openbare voorbereidingsprocedure van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing is. Dit betekent dat het besluit openstaat voor inspraak en beroep.

Op 1 januari 2008 is naast het Besluit ook de Regeling Bodemkwaliteit in werking getreden. De Regeling geeft een technische invulling aan de hoofdregels van het Besluit en uitleg over de uitvoering. In de Regeling staan onder andere de normen, de wijze waarop de kwaliteit van grond, baggerspecie en bouwstoffen dient te worden bepaald en de wijze waarop aan de normen wordt getoetst. Het Besluit en de Regeling vullen elkaar aan en zijn niet los van elkaar te gebruiken.

Binnen het Besluit is een verbijzondering opgenomen: het toetsingskader voor het toepassen van grind en baggerspecie in grootschalige toepassingen. Er hoeft niet te worden getoetst aan de kwaliteit en de functie van de ontvangende bodem. Wel moet worden voldaan aan de kwaliteitseisen en de in het Besluit opgenomen toepassingsvoorwaarden van dit toetsingskader zodat het milieu in voldoende mate is beschermd. Grootschalige toepassingen hebben een minimaal volume van 5.000 m³ en een minimale toepassingshoogte van 2 meter. Voor (spoor-)wegen geldt een minimale toepassingshoogte van 0,5 meter. Van dit toetsingskader kunnen toepassers van grond gebruik maken, het is niet verplicht.

Er kan bij grootschalige toepassingen ook gebruik maken van het algemene toetsingskader (generiek of gebiedsspecifiek beleid). Wanneer sprake is van een grootschalige toepassing is afhankelijk van de volume van de toe te passen grond en baggerspecie en de toepassingshoogte. In het Besluit (artikel 63) zijn toepassingen benoemd die als grootschalige toepassingen gedefinieerd mogen worden:

- Toepassingen van grond en baggerspecie in bouw- en wegconstructies, waaronder wegen, spoorwegen en geluidswallen.
- Toepassingen van grond en baggerspecie voor het afdekken van een saneringslocatie of een stortplaats, met het oog op het voorkomen van nadelige gevolgen voor de omgeving.
- Toepassingen van grond en baggerspecie in ophogingen in waterbouwkundige constructies en voor het verondiepen en dempen van oppervlaktewater met het oog op de hoogwaterbescherming, de doelstellingen van de Kaderrichtlijn water, bevordering van natuurwaarden en de vlotte en veilige afwikkeling van de scheepvaart.
- Toepassing van grond en baggerspecie in aanvullingen, waaronder de herinrichting en stabilisering van voormalige winplaatsen voor delfstoffen.
- Toepassing van grond en baggerspecie voor het dempen van putten.

2.1.2 Wet bodembescherming (Wbb)

De Wet bodembescherming (Wbb) is geschreven met het oogmerk de bodem te beschermen en waar noodzakelijk te saneren. Op grond van de Wbb is grondverzet ter plaatse van verontreinigde locaties alleen toegestaan indien hiervoor een melding wordt verricht aan het bevoegd gezag. In de Wbb en het besluit overige niet-meldingsplichtige gevallen bodemsanering zijn uitzonderingen op deze meldingsplicht beschreven. Tevens geldt bij ernstig verontreinigde grond als voorwaarde dat het grondverzet moet passen binnen een van te voren opgesteld en door het bevoegd gezag goedgekeurd saneringsplan.

In verband met het bovenstaande dient voorafgaand aan het grondverzet te worden geverifieerd of de leverende en/of de ontvangende bodem ernstig verontreinigd is. Onder bepaalde voorwaarden (zie ook tabel 1 van paragraaf 2.2.1.) is verplaatsing van ernstig verontreinigde grond binnen de grenzen van het geval van ernstige bodemverontreiniging mogelijk. In dit geval wordt er gesproken van “herschikken” van verontreinigde grond.

2.1.3 Richtlijn bodemkwaliteitskaarten

De landelijke Richtlijn voor het opstellen van bodemkwaliteitskaarten⁴ is voorgeschreven als een gemeente of waterschap een bodemkwaliteitskaart opstelt die wordt gebruikt voor hergebruik van grond en baggerspecie onder het Besluit. Met deze Richtlijn zijn tevens een aantal andere procedures geregeld, waaronder de te hanteren normwaarden, omgaan met uitbijters, vergelijkbaarheid, omgaan met ‘bijzondere omstandigheden’ en het in een kaart weergeven van de bodemkwaliteit en mogelijkheden tot grond- en baggerverzet.

2.1.4 Provinciale milieuverordening (PMV)

In de Provinciale Milieu Verordening (PMV)⁵ zijn de waterwingebieden en grondwaterbeschermingsgebieden opgenomen. Hiervoor geldt een strenger beleid voor het toepassen van grond en baggerspecie.

⁴ Richtlijn bodemkwaliteitskaarten 2007

⁵ Provinciale Milieu Verordening Gelderland, 5^e tranche

Zo is het verboden licht verontreinigde grond toe te passen of op te slaan in een waterwin- en grondwaterbeschermingsgebied. Aan de oostzijde van de gemeente Neder-Betuwe (Gesperdensestraat, grenzend aan de gemeente Overbetuwe) ligt een klein deel van grondwaterbeschermingsgebied Hemmen. Verder liggen er geen waterwingebieden of boringsvrije zones binnen de gemeente⁶.

2.1.5 Transport van verontreinigde grond

Voor het vervoer van verontreinigde grond is sinds 1 januari 2005 een landelijke regeling van kracht geworden: Regeling melden bedrijfsafvalstoffen en gevaarlijke stoffen⁷. Deze regeling gaat over de inzameling van bepaalde categorieën afvalstoffen, waaronder verontreinigde grond en baggerspecie. Volgens deze regeling moet voor het transport van verontreinigde grond en baggerspecie een afvalstroomnummer worden aangevraagd door de ontdoener en dient tijdens het transport een geldig begeleidingsbiljet aanwezig te zijn. De melding geschiedt via het Landelijk Meldpunt Afvalstoffen die de uitvoering hiervan heeft uitbesteed aan SenterNovem (<http://www.lma.nl/>).

2.1.6 Overige wet en regelgeving

Vanuit overige wet- en regelgeving kunnen aanvullende voorwaarden worden gesteld. Hierbij moet worden gedacht aan:

- Wet ruimtelijke ordening (Wro). Gemeenten worden in de Wro verplicht elke 10 jaar het bestemmingsplan te actualiseren. Eventueel aan te vragen vergunningen waarbij tevens grondverzet plaatsvindt, zoals bouwvergunningen, dienen te worden getoetst aan een 'actueel' bestemmingsplan.
- Ontgrondingenwet. De ontgrondingenwet en -verordening reguleren de winning van oppervlaktedelfstoffen als zand, klei en grind voor de bouwproductie middels vergunningen. De winning kan grote gevolgen hebben voor de belangen van de landbouw, natuur en landschap, recreatie, waterhuishouding en drinkwatervoorziening.
- Wet milieubeheer. Vergunning voor bijvoorbeeld voor de opslag van grond.
- Verordening Natuur en Landschap (VNL). Het doormelden van grondverzet bijvoorbeeld in het kader van het dempen van waterwegen in het landelijke gebied aan de provincie.
- Besluit Overige Organische Meststoffen (BOOM). Bij het toepassen van compost of zwarte grond zijn (aanvullende) kwaliteitseisen gesteld. Sluit Besluit bodemkwaliteit uit.
- Monumentenwet (implementatie van het Verdrag van Malta). Bij grondverzet dient rekening te worden gehouden met archeologie. Op kaart dient een overzicht van bekende archeologische vindplaatsen te worden aangegeven. De gemeente Neder-Betuwe stelt op dit moment een archeologische beleidskaart op (voor een kaartbeeld zie paragraaf 5.5).
- Flora- en faunawet. Deze wet vereist dat in planvorming rekening wordt gehouden met de aanwezige flora en fauna. Voor een groot aantal expliciet beschermde soorten is bepaald welke handelingen niet zijn toegestaan. Daarnaast is in de wet een algemene zorgplicht opgenomen, die aangeeft dat de negatieve gevolgen van ieders handelen op de aanwezige (beschermde) flora en fauna voorkomen of zo veel mogelijk beperkt dient te worden. In de gemeente bekende aangewezen gebieden. Binnen de gemeente Neder-Betuwe vallen de rivieren de Nederrijn / de Lek, de Waal en de Oude Rijn en de bijbehorende uiterwaarden onder de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Deze gebieden zijn aangewezen als beschermd natuurgebied in het kader van de flora- en faunawet.

⁶ Wateratlas Gelderland, www.gelderland.nl, ingezien juni 2009

⁷ Regeling melden bedrijfsafvalstoffen en gevaarlijke stoffen, Stcrt. 2004, 207

2.2 Beleid

2.2.1 Lokale Maximale Waarden

Bij het toepassen van grond en baggerspecie is er sprake van een 'altijd'- en 'nooit'-grens. De 'altijd'-grens is gebaseerd op de achtergrondwaarden (AW2000). Partijen grond en baggerspecie die voldoen aan de achtergrondwaarden zijn, voor wat betreft de chemische kwaliteit, altijd toepasbaar. De 'nooit'-grens wordt bepaald met behulp van het Saneringscriterium. Deze is afhankelijk van de stof, het gehalte en het bodemgebruik in het gebied waar de grond wordt toegepast. Boven het Saneringscriterium treden onaanvaardbare risico's op voor de mens en/of ecologie en moet de verontreiniging spoedig gesaneerd worden.

Tussen de 'altijd'- en 'nooit'-grens liggen de Lokale Maximale Waarden. In het generieke kader van het besluit zijn voor de kwaliteit van de toe te passen grond en baggerspecie Generieke Maximale Waarden vastgesteld die horen bij de functie van de ontvangende bodem. Zoals in § 2.1.1 al is aangegeven hebben gemeenten en waterschappen de mogelijkheid om voor haar beheergebied, of delen daarvan, per stof gebiedsspecifiek beleid opstellen voor het toepassen van (verontreinigde) grond en baggerspecie. Aanleidingen hiervoor kunnen zijn de ambitie van een gemeente (strenger beleid dan het generieke beleid) of het feit dat met de vastgestelde diffuse kwaliteit in een gebied er in het generieke beleid knelpunten ontstaan bij het toepassen van (verontreinigde) grond en baggerspecie. Per gebied en per stof kunnen Lokale Maximale Waarden worden opgesteld die afwijken van het landelijke (generieke) beleid. De Lokale Maximale Waarden mogen niet lager dan de achtergrondwaarden (AW2000) worden vastgesteld en niet op een zodanig niveau dat er risico's zijn bij het vastgestelde bodemgebruik (zie kaartbijlage 4).

2.3 Regionaal beleid hergebruik grond

De gemeente Neder-Betuwe maakt deel uit van Regio Rivierenland⁸. Dit is een samenwerkingsverband van negen gemeenten in de Betuwe en de Bommelerwaard: Buren, Culemborg, Geldermalsen, Lingewaal, Maasdriel, Neder-Betuwe, Neerijnen, Tiel en Zaltbommel. Regio Rivierenland voert gemeenschappelijke taken voor de gemeenten uit, variërend van volksgezondheid tot milieu en van werkgelegenheid tot huisvuilinzameling. Binnen deze regio is een regionaal bodembeleid en een intergemeentelijke bodemkwaliteitskaart vastgesteld. Gemeente Neder-Betuwe valt niet onder de regionale nota, maar heeft hiervoor in de plaats deze nota.

⁸ www.regiorivierenland.nl, ingezien juni 2009

3 Bodemkwaliteit

Deze versie van de nota bodembeheer van de gemeente Neder-Betuwe steunt op twee bodemkwaliteitskaarten waarin de bodemfuncties en bodemkwaliteit in de gemeente worden beschreven:

1. Bodemkwaliteitskaart regio Rivierenland, CSO, rapportnr: 09K083, d.d. 12 september 2011;
2. bodemkwaliteitskaart Waalwaard, MWH B.V., project M11B0339, d.d. 2011.

Deze kaarten zijn opgesteld met het nieuwe stoffenpakket. Deze bodemkwaliteitskaarten zijn de basis voor de mogelijkheden voor hergebruik van grond en baggerspecie in de gemeente Neder-Betuwe.

Het beheersgebied betreft het gehele grondgebied van de Regio Rivierenland.

Bij het bepalen van de bodemkwaliteit is onderscheid gemaakt in de twee bodemlagen: bovengrond (tot 0,5 meter onder maaiveld) en ondergrond (van 0,5 meter tot 2,0 meter onder maaiveld).

Bij het opstellen van de Bodemkwaliteitskaart van gemeente Neder-Betuwe zijn 8 zones vastgesteld, terwijl in de regio 9 zones zijn vastgesteld. CSO heeft de zones van Neder-Betuwe omgevormd tot de zoneindeling van de regio. Hierbij is de zone 'bermen' niet overgenomen, en de zone 'ontwikkeling' blijft gehandhaafd. De kaarten in de bijlagen 4-9 zijn vervangen voor de kaarten van de regio.

Van deze zones is verondersteld dat de bodemkwaliteit min of meer homogeen is. Deze indeling heeft plaatsgevonden op basis van werkelijk gemeten gehalten van de stoffen die zijn vastgesteld op locaties waarvan is beoordeeld dat deze representatief zijn voor de diffuse bodemkwaliteit. De ligging van de bodemkwaliteitszones en de vastgestelde kwaliteit van de te ontgraven grond is aangegeven in kaartbijlage 6 en 8A (bovengrond) en 8B (ondergrond).

4 Maatschappelijke opgaven

In de gemeente Neder-Betuwe verwacht men de komende 5 jaar grondverzet (ontgraven, toepassen en hergebruik van grond) bij locatieontwikkelingsprojecten, herinrichtingsprojecten en regulier onderhoud aan wegbermen, rioleringen en groenvoorzieningen.

Voor het opstellen van de bodemkwaliteitskaart zijn twee redenen: enerzijds de wens om aan te sluiten bij regio Rivierenland, anderzijds de geplande bouw van een nieuwe woonwijk aan de zuidkant van Kesteren (Casterhoven). Het betreft hier de bouw van circa 600 woningen. Het project wordt in fasen uitgevoerd. De bouw van de woningen van de eerste fase start naar verwachting in 2010.

Figuur 4.1 – Nieuwbouwlocatie Casterhoven

5 Uitwerking gemeentelijk beleid

5.1 Inleiding

In het generieke beleid van het Besluit ontstaan er bij het verwachte grondverzet knelpunten. Door het voorkomen van de stoffen DDT en DDE in soms sterk verhoogde gehalten wordt de woningbouw op de locatie Casterhoven gefrustreerd. Bij sanering moet de locatie geschikt gemaakt worden voor de functie en dat houdt in het generieke bodembeleid in dat voor deze stoffen terug gesaneerd moet worden naar de maximale waarden voor de functie wonen. Dit frustreert in twee opzichten: allereerst worden de kosten van een woningbouwproject hierdoor fors hoger en daarnaast wordt in het generieke bodembeleid een terugsaneerwaarde gehanteerd die deels geïnspireerd is door het uitgangspunt dat de omgeving geen verontreiniging met DDT en DDE bevat. Dit uitgangspunt is in de Betuwe niet zonder meer correct. Hiervoor wil de gemeente voor haar beheergebied gebiedspecifiek beleid opstellen. Een andere motivatie die voor de gemeente meespeelt, is dat op deze manier aangesloten kan worden bij de bodemkwaliteitskaart en nota bodembeheer van de regio Rivierenland. Hierdoor kan gebruik gemaakt worden van de mogelijkheden die worden geboden in het Besluit bodemkwaliteit voor wat betreft grondverzet.

In de navolgende paragrafen wordt het gemeentelijk beleid voor het toepassen van grond en baggerspecie verder uitgewerkt.

5.2 Laboratoriumonderzoek

5.2.1 DDT's

In de Betuwe komt bodemverontreiniging met DDT, DDE en DDD voor tot boven de maximale waarde voor industrie of interventiewaarde. Het voorkomen van deze stoffen is gerelateerd aan het vroegere gebruik van het insectenbestrijdingsmiddel DDT in de fruitteelt, dat in grote delen van de Betuwe en dus ook in de gemeente Neder-Betuwe plaatsvond. DDE en DDD zijn stoffen die ontstaan bij de productie en afbraak van DDT. In Nederland is het gebruik van DDT sinds 1973 verboden. In de niet-westerse wereld wordt DDT nog wel gebruikt als bestrijdingsmiddel tegen malaria. Binnenshuis (muren, vloeren, zolderingen) wordt een lage concentratie DDT gespoten, zodat de malariamuggen worden gedood of afgeschrikt om de woning binnen te komen. Jaarlijks scheelt dit vele gevallen van malaria-infectie. Dit gebruik van DDT wordt aanbevolen door de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO)⁹. Let wel, het gaat hier om zeer kleine hoeveelheden DDT, die niet te vergelijken zijn met het grootschalige gebruik zoals dat vroeger nog plaatsvond (de hoeveelheid waarmee men vroeger een katoenveld van één vierkante kilometer besproeide, wordt nu gebruikt om 5.000 woningen malariavrij te houden)¹⁰.

⁹ WHO 2005

¹⁰ <http://www.kennislink.nl/publicaties/ddt-pest-en-zegen>, ingezien juni 2009

Binnen de gemeente Neder-Betuwe is deze verontreiniging niet alleen in de buitengebieden met fruitteelt aanwezig, maar ook in gebieden waar nu geen fruitteelt meer plaatsvindt. Dit is het geval aan de zuidzijde van Kesteren (nieuwbouw Kesteren-Zuid (Casterhoven)) en in het industriegebied van Dodewaard. Ook kan DDT of DDE gemeten worden in bebouwde kernen waar grond uit het buitengebied is toegepast.

De normstelling voor de sanering van bestrijdingsmiddelen in de bodem is landelijk vastgesteld in de Circulaire bodemsanering¹¹. De waarden zijn afgestemd op de waarden voor hergebruik van grond, zoals deze zijn vastgelegd in de Regeling bodemkwaliteit. In onderstaande tabel (tabel 5.1) staan de maximale waarden voor verschillend bodemgebruik bij generiek beleid (uitgaande van standaard bodem).

De normstelling voor de sanering van bestrijdingsmiddelen in de bodem is landelijk vastgesteld in de Circulaire bodemsanering¹². De waarden zijn afgestemd op de waarden voor hergebruik van grond, zoals deze zijn vastgelegd in de Regeling bodemkwaliteit. In onderstaande tabel (tabel 5.1) staan de maximale waarden voor verschillend bodemgebruik bij generiek beleid (uitgaande van standaard bodem).

Tabel 5.1 – Maximale waarden voor verschillend bodemgebruik bij generiek beleid, gecorrigeerd naar bodemtype (mg/kg.ds).

Stof	achtergrondwaarde	Maximale waarde wonen	Maximale waarde industrie	Interventiewaarde
DDT	0,078	0,078	0,39	0,7
DDE	0,039	0,051	0,508	0,9
DDD	0,01	0,33	13,3	13,3

Bij deze interventiewaarden zijn er geen humane risico's¹³.

Risico's worden onderverdeeld in drie categorieën: humane, ecologische en verspreidingsrisico's.

Bij humane risico's worden de risico's beoordeeld die mensen lopen. Voor mensen ontstaat het risico vooral wanneer men direct met DDT werkt en er zo mee in aanraking komt¹⁴. Ook bij bodemverontreiniging met DDT kunnen humane risico's optreden, maar pas bij veel hogere gehalten in de bodem dan bij ecologische risico's. Volgens het RIVM (Sanscrit versie 2.0) ligt de risicogrens voor de stof DDT bij de mens bij standaardcondities bij wonen met tuin op 31 mg/kg. Als geen gewas wordt geconsumeerd liggen de gehalten bij wonen met tuin rond 370 mg/kg. De risico's worden modelmatig dus vooral veroorzaakt door consumptie van gewas. Dit wordt veroorzaakt door het op het gewas aanwezige residu van DDT. Sinds het verbod op het gebruik van DDT is dit risico op inname via gewassen niet meer van toepassing.

De gehalten in de bodem waarbij sprake is van een ecologisch risico liggen veel lager dan de gehalten waarbij sprake is van een humaan risico. Dit is logisch, want DDT is een insecticide. DDT vormt met name een risico voor bodembewonende organismen, zoals nematoden, die in direct contact staan met de bodem. De stof breekt nauwelijks af en lost niet op in water, waardoor accumulatie kan optreden in vetweefsel van dieren die aan het einde van de voedselketen staan. Het betreft zeer grote verbindingen die niet door planten worden opgenomen. Daar tegenover staat dat DDT goed hecht aan de bodem. Langer aanwezig DDT zal dan ook een lager ecologisch risico vormen dan pas gesproeid DDT. In de gemeente Neder-Betuwe is sprake van langer aanwezig DDT.

De verspreidingsrisico's van DDT zijn gering. Omdat DDT sterk aan de bodem hecht en slecht in water oplosbaar is, is de beschikbaarheid van deze verbindingen en uitspoeling naar het grondwater vaak beperkt. In de praktijk kan alleen verspreiding plaatsvinden door verstuiwing en ongecontroleerd grondverzet.

¹¹ Circulaire bodemsanering 2009, stert. 2009, 67

¹² Circulaire bodemsanering 2009, stert. 2009, 67

¹³ Wijziging Regeling bodemkwaliteit, Stert, 2009, 67

¹⁴ WHO 2008

In het rapport 'Normen en Noodzaak: tarragrond, DDT en drins'¹⁵ pleit Hanekamp tegen normering van bestrijdingsmiddelen, zowel op ecologische- als op humaan-toxicologische gronden. Omdat het middel niet meer wordt toegepast in de landbouw zal de verontreiniging in de bodem niet verder toenemen. De stoffen zullen als gevolg van diffusie, adsorptie en chemische en microbiële afbraak in de loop der tijd beneden de detectiegrens van analytische apparatuur 'verdwijnen'. Daarnaast blijkt uit onderzoek dat de biologische beschikbaarheid van deze middelen in de loop der jaren afneemt, hoewel de stoffen vele jaren na gebruik nog meetbaar aanwezig zijn in de bodem. Met de afname van de biologische beschikbaarheid neemt ook de toxiciteit voor organismen af¹⁶.

Zoals hierboven al genoemd is, is het gebruik van DDT tegenwoordig verboden en zal de verontreiniging met deze stof niet verder meer toenemen. Saneren van deze grond is pas verplicht wanneer de aangetroffen waarden gelijk zijn aan of hoger dan de interventiewaarde. Aangezien de verontreiniging zeer heterogeen verspreid is, ligt de gemiddelde waarde voor DDT, DDE en DDD in het gebied veel lager dan de interventiewaarde. De locaties waar bestrijdingsmiddelen boven de interventiewaarde zijn aangetroffen moeten worden beheerd zodat de ecologische risico's zo veel mogelijk worden teruggedrongen en ongecontroleerde verspreiding wordt tegengegaan.

Hetgeen hierboven is beschreven is ook de uitkomst van de risicotoolbox bodem. De uitkomsten van deze toetsing is integraal opgenomen in bijlage 2. Er is wel sprake van enige ecologische risico's, maar de kosten die het afvoeren van verontreinigde grond met zich meebrengt wegen niet op tegen de milieuwinst. Hergebruik van grond binnen het gebied is dan ook toegestaan, mits de kwaliteit van de bodem waar de grond wordt toegepast, niet verslechtert. Dit betekent overigens niet dat eigenaren verplicht zijn deze grond te accepteren.

Op dit moment is door de gemeente alleen beleid opgesteld voor DDT's en niet voor andere bestrijdingsmiddelen zoals glyfosfaat (Roundup). Voor zover deze nieuwe stoffen een probleem gaan opleveren, wordt voorgesteld op dat moment eenzelfde beleid op te stellen. Dat is nu prematuur.

5.2.2 Asbest

Een nieuwe genormeerde stof voor grond en bouwstoffen is asbest. Voor de meeste bouwstoffen geldt dat deze geen asbest zullen bevatten. Voor deze bouwstoffen geldt een nul-eis voor de samenstellingswaarde conform het Productenbesluit asbest¹⁷. In dit besluit staat dat een nul-eis geldt, behalve voor producten waaraan geen asbest opzettelijk is toegevoegd en waarvan de gewogen concentratie (serpentijnasbest, vermeerderd met tienmaal de concentratie amfiboolasbest) niet hoger is dan 100 mg/kg d.s. Voor dergelijke producten zou een absolute nul-eis het hergebruik onmogelijk maken. Bij een aantal bouwstoffen kan het voorkomen dat ze onopzettelijk een geringe concentratie asbest bevatten. Het gaat dan met name om bouwstoffen als AVI-bodemas, BSA-granulaten, geïmmobiliseerde grond en vormgegeven producten die BSA-granulaat of grond als grondstof gebruiken. Ook voor toepassingen van grond en baggerspecie op de land- en de waterbodem is de maximale waarde voor asbest vastgelegd op 100 mg/kg d.s. (gewogen), mits het asbest niet opzettelijk aan de partij grond of baggerspecie is toegevoegd. Bij sanering van een bodemverontreiniging met asbest bepaalt de gemeente welke kwaliteit de bodem na de saneringsoperatie dient te hebben¹⁸.

De gemeente Neder-Betuwe hanteert het standstill principe ten aanzien van asbest. De gemeente keurt het

¹⁵ Hanekamp 2005

¹⁶ Alexander 2000

¹⁷ Productenbesluit asbest, Stb. 2005, 6

¹⁸ Kamerstukken II 2003/2004, 28 663, nr. 15, p. 3

hergebruik van grond af, wanneer asbest in de toe te passen grond in hogere concentraties voorkomt dan 30 mg/kg ds, omdat in de gemeente Neder-Betuwe over het algemeen geen asbest wordt aangetroffen in de bodem. Daarbij ligt de aanwezigheid van asbest maatschappelijk gevoelig.

Het voorgaande houdt wel in dat om de verspreiding van asbest te beperken het gewenst is dat het voorkomen van BSA in de grond wordt beperkt. Hier wordt in paragraaf 5.2.4 nader op ingegaan.

5.2.3 Zware metalen, PAK en minerale olie

Veelal zijn verontreinigingen met zware metalen het gevolg van menselijke activiteiten, bijvoorbeeld industrie, landbouw en verkeer. De ondergrond van de gemeente Neder-Betuwe bestaat echter voornamelijk uit klei, waarin zware metalen zoals cadmium, lood, koper en zink van nature voor kunnen komen. Bij bodemonderzoeken zal dan ook voor zware metalen een verhoogd gehalte aangetroffen worden. Dit is ook binnen de gemeente Neder-Betuwe het geval. Met name voor zink worden verhoogde gehalten aangetroffen (boven de maximale waarde voor wonen). Ook chroom en arseen worden op enkele plaatsen verhoogd aangetroffen.

Behalve zware metalen worden ook verhoogde gehalten van PAK en minerale olie aangetroffen (boven de maximale waarde voor wonen). De verontreiniging met PAK is heterogeen verdeeld. Nergens worden de maximale waarden voor industrie of de interventiewaarden overschreden.

In de kernen en in de industriegebieden komen zware metalen, PAK en minerale olie nergens voor in waarden boven de maximale waarden voor industrie. Deze verontreiniging is binnen dit bodemtype immobiel. De belangrijkste blootstellingsroute is via het inslikken van bodemdeeltjes.

Voor de woongebieden achten wij het niet zinvol om voor de grond en bodem een strengere eis voor PAK te hanteren dan de eis die geldt voor de functie, aangezien deze verontreiniging heterogeen verdeeld is. Dit levert een onnodige beperking op. Voor andere stoffen is dat niet het geval. Voor de erven in het buitengebied, die vaak ook enige verontreiniging met PAK kennen door de gebruikshistorie, achten wij een andere toepassingsnorm niet wenselijk. Wel is daarvoor geregeld dat er niet verder hoeft te worden gesaneerd dan de maximale waarde wonen. Dit omdat de erven in de bodemfunctieklassenkaart de functie wonen hebben. Op deze manier blijft het grondverzet handhaafbaar en worden onnodige kosten voor de bewoners in het buitengebied voorkomen.

Ook in het buitengebied (met en zonder fruitteelt) komen verontreinigingen met zware metalen, PAK en minerale olie voor. Dit heeft onder andere te maken met de lange geschiedenis van het gebied als landbouwgebied. Deze overschrijdingen zijn echter dusdanig dat het geen toegevoegde waarde heeft hiervoor een lokale maximale waarde vast te stellen.

5.2.4 Bodemvreemd materiaal

Het Besluit bodemkwaliteit stelt dat een partij grond of baggerspecie maximaal 20 gewichtsprocent bodemvreemd materiaal mag bevatten. Het gaat hierbij nadrukkelijk niet om bijmengingen van bodemvreemd materiaal in grond of baggerspecie die zijn toegevoegd nadat het materiaal is afgegraven. Voor specifieke toepassingen kan het bevoegd gezag de toegestane hoeveelheid bodemvreemd materiaal verlagen of nadere regels stellen over soorten bodemvreemd materiaal, bijvoorbeeld voor gebieden met een bijzonder

beschermingsniveau.

De gemeente Neder-Betuwe hanteert het standstill principe ten aanzien van bodemvreemd materiaal. Nu in de gemeente Neder-Betuwe in het algemeen geen bodemvreemd materiaal voorkomt, verlaagt de gemeente Neder-Betuwe de hoeveelheid bodemvreemd materiaal tot 2 gewichtsprocent en tot maximaal 2 volumeprocent, tenzij wordt aangetoond dat in de reeds aanwezige bodemlaag een hoger percentage aanwezig is en een ruimtelijke onderbouwing de aanpassing mogelijk maakt, dan mag tot dat percentage worden hergebruikt. De melder dient dit percentage aan te tonen door middel van bodemonderzoek. De mogelijkheid om van deze norm af te wijken geldt niet voor toekomstige woningbouwlocaties. Overigens wordt opgemerkt dat op grond van de afvalstoffenregeling de bijmenging enkel mag bestaan uit bouw- en sloopafval en houtafval.¹⁹

5.3 Vaststelling Lokale Maximale Waarden

5.3.1 Inleiding

Bij het vaststellen van de Lokale Maximale Waarden wordt rekening gehouden met de specifieke verontreinigingssituatie en het daadwerkelijke gebruik van de bodem. Op deze manier wordt het gewenste beschermingsniveau nader gespecificeerd en kan worden gestuurd in de toepassingsmogelijkheden voor grond en baggerspecie.

Saneren van met DDT's verontreinigde grond is wettelijk pas verplicht wanneer de aangetroffen waarden gelijk zijn aan of hoger dan de interventiewaarde. Aangezien de verontreiniging zeer heterogeen verspreid is, ligt de gemiddelde waarde voor DDT, DDE en DDD in het gebied veel lager dan de interventiewaarde.

De gemeente Neder-Betuwe keurt het hergebruik van grond af, wanneer asbest in de grond in hogere concentraties voorkomt dan 30 mg/kg ds, omdat in de gemeente Neder-Betuwe over het algemeen geen asbest wordt aangetroffen in de bodem. Daarbij ligt de aanwezigheid van asbest maatschappelijk gevoelig.

5.3.2 Risicobeoordeling

De methode om risico's te bepalen zijn landelijk vastgelegd in de risicotoolbox. De risicotoolbox maakt gebruik van een aantal modellen (C-soil, agrorisk en ecorisk) op basis waarvan risico's kunnen worden vastgesteld voor voorkomende gehalten in de bodem van specifieke stoffen bij een specifiek bodemgebruik. Met de risicotoolbox wordt ook het saneringscriterium vastgesteld. De gehalten, waarbij het saneringscriterium geldt, vormen de bovengrens voor gebiedsgericht beleid²⁰. Als er volgens de risicotoolbox sprake is van een risico mag het bevoegd gezag, gemotiveerd, hogere lokale maximale waarden vaststellen. Deze toetsing is opgenomen in de bodemkwaliteitskaart. Naast deze zogeheten sanscrit toetsing moet ook inzage gegeven worden in de modelmatige risico's. Dat is gebeurd voor het buitengebied (zie bijlage 2). Voor de PAK waarden in de deelgebieden Wonen is een aanvullende toetsing niet verricht. Deze waarde sluit immers aan bij de landelijke waarden.

¹⁹ Zie art 1 lid 5 Besluit vrijstellingen stortverbod buiten inrichtingen jo. art 1 sub 19 en 22 Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen

²⁰ Zie hiervoor ook de voetnoot bij tabel 6.1 op p. 86 van het Gelders bodembeleid

5.3.3 Lokale Maximale Waarden

Voor het vaststellen van de Lokale Maximale Waarden is voor DDT, DDE en DDD gekozen voor de 80-percentielwaarde (zie paragraaf 5.2.2) en voor PAK (10 van VROM) de maximale waarde wonen (zie paragraaf 5.2.3). Voor de overige stoffen is gekozen voor het generieke beleid. De Lokale Maximale Waarden voor DDT, DDE, DDD en PAK staan weergegeven in tabel 5.2.

De Lokale maximale waarde voor PAK is niet getoetst met de risicotoolbox bodem nu gebruik van de Maximale waarde voor wonen in een gebied met de functie wonen naar zijn definitie geen risico's oplevert van een andere omvang dan in de nationale regelgeving geaccepteerd. Een lokale afweging aan te sluiten bij de nationale regelgeving behoeft in die situatie geen aanvullende motivering.

De Lokale maximale waarden voor DDT/DDE/DDD zijn getoetst met de risicotoolbox bodem. In paragraaf 5.2.2 is hierop uitgebreid ingegaan. Wij constateren dat het verhoogde ecologische risico onder de in paragraaf 5.2.2 genoemde lokale omstandigheden niet dusdanig zijn dat afgezien moet worden van het vaststellen van de voorgestelde lokale maximale waarden.

Voor PCB's blijkt dat zij in de praktijk een belemmering vormen voor grondverzet. Het probleem heeft te maken met het feit dat de norm van klasse wonen gelijk gesteld is aan de achtergrondwaarde en dat deze dicht op de detectiegrens van PCB's ligt. Veel laboratoria kunnen nog niet de vereiste detectiegrenzen halen. Conform de richtlijn voor bodemkwaliteitskaarten wordt bij gehalten onder de detectiegrens voor het gemeten gehalte de detectiegrens maal 0,7 aangehouden. Hierdoor worden veel monsters als verontreinigd aangeduid terwijl er geen verontreinigingen zijn gedetecteerd.

Het Ministerie van Infrastructuur en Milieu kent het probleem met betrekking tot de detectiegrenzen en heeft in november 2010 de PCB norm in beperkte mate aangepast. Deze aanpassing heeft echter nog niet geleid tot het oplossen van het probleem voor een groot aantal bodemkwaliteitskaarten, waaronder die van Regio Rivierenland. Dit komt doordat een bodemkwaliteitszone op basis van de toetsingsregels van november 2010 bij een geringe verhoging van PCB's ten opzichte van de achtergrondwaarde in klasse industrie terechtkomt in het geval dat ook enkele andere stoffen net de achtergrondwaarde overschrijden. Agentschap NL zal dit probleem meenemen in de evaluatie van het Besluit. De verwachting is echter niet dat dit knelpunt op korte termijn wordt weggenomen.

Tabel 5.2 – 80-percentielwaarden voor DDT, DDE en DDD en de maximale waarde wonen voor PAK gecorrigeerd voor het buitengebied (mg/kg.ds)

Stof	AW2000	Maximale waarde wonen	Maximale waarde industrie	Interventiewaarde	Lokale maximale waarde (Lmw)	Zone waar deze Lmw geldt
DDT	0,078	0,078	0,39	0,7	0,12	Buitengebied met fruitteelt en ontwikkeling
DDE	0,039	0,051	0,508	0,9	0,53	Buitengebied met fruitteelt en ontwikkeling
DDD	0,01	0,33	13,3	13,3	0,07	Buitengebied met fruitteelt en ontwikkeling
PAK	1,5	6,8	40	40	6,8	Wonen I t/m IV
PCB	-	-	-	-	0,053 ²¹	Alle zones

Opmerking bij tabel: Deze tabel lijkt op tabel 5.1. In deze tabel zijn de waarden voor DDT, DDE en DDD conform wetgeving gecorrigeerd naar het bodemtype voor de zone Buitengebied met fruitteelt.

²¹ Zie bijlage 5 Nota bodembeheer Regio Rivierenland

5.3.4 Toetsing

Voor de gemeente Neder-Betuwe is gekozen alle stoffen (behalve PAK, DDT, DDE en DDD waar een lokale maximale waarde) te toetsen volgens het generieke beleid. Dat houdt mede in dat bij de toetsing een aantal stoffen, afhankelijk van het aantal geanalyseerde stoffen, de te toetsen waarde mogen overschrijden. Voor de telling van het aantal geanalyseerde stoffen, mogen de stoffen die behoren tot de PAK-groep, DDT, DDE en DDD niet meegenomen worden. Deze worden immers separaat getoetst.

5.3.5 Geen verplichting tot acceptatie

Voor alle duidelijkheid benadrukken wij het volgende: Met deze maximale waarde wordt aan partijen vrijheid gegeven om bepaalde grond toe te passen. Partijen zijn echter niet verplicht om deze grond te accepteren.

5.4 De bodemkwaliteitskaart als bewijsmiddel

De door de gemeente vastgestelde ontgravingskaarten (bijlage 8A en 8B) mogen als bewijsmiddel van de milieuhygiënische bodemkwaliteit van de toe te passen grond worden gebruikt (in enkele zones met aanvullende analyses) mits de grond niet afkomstig is van:

- De Rijksweg A15 inclusief wegberm.
- De Provinciale wegen N233, N320 en N323 inclusief wegberm.
- Spoorgebonden gronden: Grond vallend onder de Spoorwegwet, vermeerderd met de bovengrond van terreinen in eigendom van ProRail (Rail Infra Trust) en NS Vastgoed (nu NS Poort).
- Locaties met of die verdacht zijn op een sterke bodemverontreiniging.
- Gesaneerde locaties in het kader van de Wet Bodembescherming.
- De waterbodems, inclusief de uiterwaarden die onder het beheer van Rijkswaterstaat vallen. De drogere oevergebieden in de zone uiterwaarden zijn hierop uitgezonderd volgens de Waterregeling. Momenteel zijn deze allen gezoned als waterbodem, omdat er te weinig gegevens bekend zijn om de drogere oevergebieden te onderscheiden.
- Een diepte van meer dan 2 meter onder maaiveld.

Om dit vast te stellen moet informatie worden ingewonnen bij de gemeente Neder-Betuwe of een historisch onderzoek conform de NEN5725 worden uitgevoerd. De gemeente moet de zwaarte van het HO vaststellen: bijvoorbeeld op basis van de NVN 5725 (verminderd basisniveau). Het onderzoek dient zich te richten op het perceel waar de ontgravingslocatie zich bevindt en de belendende percelen tot een maximum van 25 meter buiten het perceel van de ontgravingslocatie.

De bodemkwaliteitskaart mag ook worden gebruikt als bewijsmiddel van de milieuhygiënische bodemkwaliteit van de ontvangende bodem.

5.4.1 Zonering

In de bodemkwaliteitskaart is een aantal zones gedefinieerd. De indeling heeft op basis van de geschiedenis plaatsgevonden. Hierbij is met name onderscheid gemaakt in gebieden waarbij voornamelijk gewoond is (zonenames beginnen met 'wonen') en gebieden waar vrijwel alleen bedrijvigheid is geweest (zonenames

beginnen met 'industrie'). In eerste instantie zijn er een groter aantal deelgebieden geweest (kaartbijlage 5). Voor de gebieden waar voornamelijk gewoond is besloten om op basis van geschiedenis en verwachtingen gebieden samen te voegen tot de zones 'Wonen I' ten en met 'Wonen IV'. Op basis van de beschikbare gegevens kon er geen relevant onderscheid gemaakt worden tussen de perioden waarin industrie gevestigd is. Alle deelgebieden industrie zijn dan ook samengevoegd.

5.4.2 De rol van een NEN-onderzoek in relatie tot de bodemkwaliteitskaart

Een NEN-onderzoek geldt niet als bewijsmiddel voor de milieuhygiënische bodemkwaliteit van de toe te passen grond. NEN-onderzoeken worden gebruikt om te zien of er redenen zijn om aan te nemen dat er sprake is van niet-gebiedseigen bodemkwaliteit (bijvoorbeeld wanneer blijkt dat er sprake is van een puntbron). Hiervoor is het niet relevant of uit de analyse blijkt dat een toetsingswaarde voor één of meerdere stoffen enigszins wordt overschreden. Dan kan immers nog steeds sprake zijn van gebiedseigen grond waarvoor de risico's van het hergebruik in deze nota zijn afgewogen.

5.4.3 Grondverzet binnen een zone

Grondverzet binnen een zone kan in principe plaatsvinden zonder nadere keuring. In geval van sterk heterogeen verontreinigde grond binnen een zone zitten hier echter wel voorwaarden aan. In de gemeente Neder-Betuwe geldt dit vooral voor de verontreiniging met DDT, DDE en DDD in het buitengebied met fruitteelt en de ontwikkelingsgebieden. In deze gebieden dient voor deze stoffengroep altijd een analyse te worden uitgevoerd om als aanvullend bewijsmiddel te dienen. Binnen de kernen is dit niet noodzakelijk. In de ontwikkelingsgebieden is analyse op DDT, DDE en DDD niet noodzakelijk wanneer zowel de ontgraving als de toepassing binnen hetzelfde deelgebied van de zone vallen. Zie tabel 5.2 voor de grondstromenmatrix. Deze tabel laat zien binnen en tussen welke zones vrij grondverzet mogelijk is.

5.4.4 Grondverzet tussen zones

Vrij grondverzet tussen zones wordt beperkt tot grond afkomstig van relatief schone zones die wordt toegepast in zones met relatief minder schone toepassingseisen. In het generieke beleid kan grond worden toegepast van een zone met kwaliteit landbouw/natuur in een zone waar kwaliteit industrie aanwezig is. Ook kan grond in een gebied met dezelfde kwaliteitsklasse worden toegepast, mits ook wordt voldaan aan de functieklasse (dubbele toetsing).

Grondverzet tussen zones is dus toegestaan, maar alleen wanneer de kwaliteit van de bodem waar de grond wordt toegepast, niet verslechtert. De grondstromenmatrix (bijlage 10) laat zien binnen en tussen welke zones vrij grondverzet mogelijk is.

Voorbeeld gebruik grondstromenmatrix

Bij hergebruik tussen zones wordt getoetst met de grondstromenmatrix. Daarvoor wordt een stappenplan doorlopen:

1. De zone van ontgraven en de zone van hergebruik wordt op de zonekaart bepaald;
2. In de eerste verticale kolom wordt de zone van ontgraven opgezocht en vervolgens wordt de zone

van toepassen op de bovenste rij opgezocht. Op het kruispunt van de gevonden rij en kolom wordt gekeken naar de kleuren.

3. Alleen als de kleur op het kruispunt groen is kan hergebruik plaatsvinden.
4. Eventueel moet nog voldaan worden aan aanvullende eisen als er een letter in het vakje op het kruispunt staat. Dat kan zijn A of B.

Indien de kleur wit of rood is kan hergebruik plaatsvinden door eerst een partijkeuring uit te voeren en aan te tonen dat de grond op basis van de in deze nota opgenomen eisen mag worden hergebruikt. Deze optie staat altijd open.

5.4.5 Grondverzet afkomstig van buiten het beheergebied

Bij grond afkomstig van buiten het beheergebied geldt de systematiek van het generieke stelsel. Het generieke beleid kent een dubbele toetsing: aan de functieklassse en aan de kwaliteitsklasse (tabel 5.3). De kwaliteit van de ontvangende grond mag nooit verslechteren en waar mogelijk worden verbeterd (standstill-principe). Is de ontvangende bodem van kwaliteit 'wonen', dan mag hier dus geen grond of baggerspecie met kwaliteit 'industrie' worden toegepast. Is de ontvangende bodem van kwaliteit 'industrie', dan mag hier wel grond of baggerspecie met kwaliteit 'wonen' worden toegepast. Aan de hand van de bodemfunctieklassenkaart kan worden bepaald aan welke bodemfunctieklassse de toe te passen grond moet worden getoetst.

Voorbeeld 1	Voorbeeld 2
Op een woonlocatie heeft de bodem de kwaliteitsklasse 'industrie'. De functieklassse van deze locatie wordt hier 'wonen'. Er wordt zowel getoetst aan de kwaliteitsklasse als aan de functieklassse. De toe te passen grond moet voldoen aan de strengste norm. Die is in dit geval 'wonen'. Op de locatie mag dus grond toegepast worden die minimaal voldoet aan de Maximale Waarde voor 'wonen'.	Op een locatie is sprake van schone grond (kwaliteit 'landbouw/natuur'). Ongeacht welke functie deze locatie heeft, er mag alleen grond toegepast worden die voldoet aan de achtergrondwaarden. Er wordt immers getoetst aan zowel kwaliteit als functie en de toe te passen grond moet voldoen aan de strengste norm. Dat is in dit geval 'landbouw/natuur'.

Tabel 5.3 - Bepaling van de toepassingseis²²

Bodemfunctieklassse ontvangende bodem	Bodemkwaliteitsklasse van de ontvangende bodem	Toepassingseis voor de partij toe te passen grond
Wonen	Wonen	Wonen
	Industrie	Wonen
	Achtergrondwaarde	Achtergrondwaarde
Industrie	Wonen	Wonen
	Industrie	Industrie
	Achtergrondwaarde	Achtergrondwaarde
Niet ingedeeld in een bodemfunctieklassse (landbouw en natuur)	Wonen	Achtergrondwaarde
	Industrie	Achtergrondwaarde
	Achtergrondwaarde	Achtergrondwaarde

²² Handreiking Besluit bodemkwaliteit, SenterNovem/Bodem+, december 2007

5.4.6 Grond van een depot / gerijpte baggerdepot

Indien aangetoond kan worden dat de grond / baggerspecie afkomstig is vanuit een zone, kan deze grond toegepast worden binnen dezelfde zone of tussen de zones, zoals beschreven in paragraaf 5.4.1 of 5.4.2. Indien dit niet kan worden aangetoond, dan geldt de systematiek van het generieke stelsel (zie paragraaf 5.4.3).

5.4.7 Grond van een werk

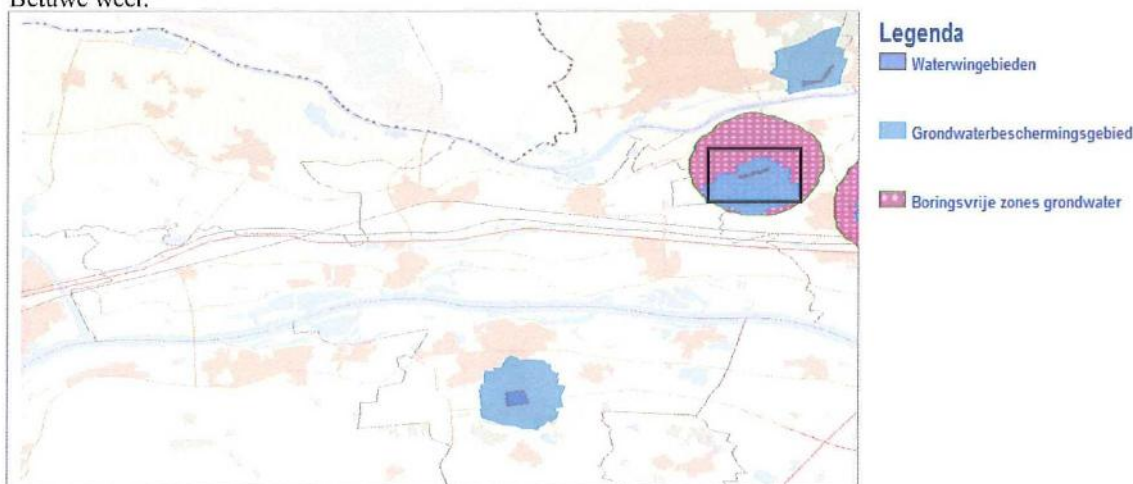
Bij grond van een werk is de herkomst, en daarmee de voorgeschiedenis, niet bekend. In dit geval geldt de systematiek van het generieke stelsel (zie paragraaf 5.4.3). Grond in een werk toepassen wordt gezien als grootschalige toepassing. Hiervoor is een bijzonder toetsingskader opgesteld, waarin niet hoeft te worden getoetst aan de kwaliteit en functie van de ontvangende bodem.

5.4.8 Tijdelijk verplaatsen en opslaan van licht verontreinigde grond

Voor tijdelijke uitname van grond en baggerspecie stelt het Besluit geen extra verplichtingen. Tijdelijke opslag van grond en baggerspecie is in het kader van het Besluit in de meeste situaties niet langer vergunningplichtig, maar meldingsplichtig op grond van de Wet milieubeheer en de Wet verontreiniging oppervlaktewateren. In paragraaf 6.2 wordt dit nader toegelicht. De gemeente Neder-Betuwe heeft voor tijdelijke opslag een meldingsformulier welke voor intern gebruik is. Wanneer met dit formulier een melding is gedaan, is het bureau Milieuzaken van de gemeente Neder-Betuwe verantwoordelijk voor het uitvoeren van de melding Bbk. Veelal is een tijdelijke vrijstelling van het bestemmingsplan noodzakelijk in het kader van de Wet ruimtelijke ordening. Met het meldingsformulier wordt tevens verzocht om deze vrijstelling,

5.5 Beschermingsgebieden

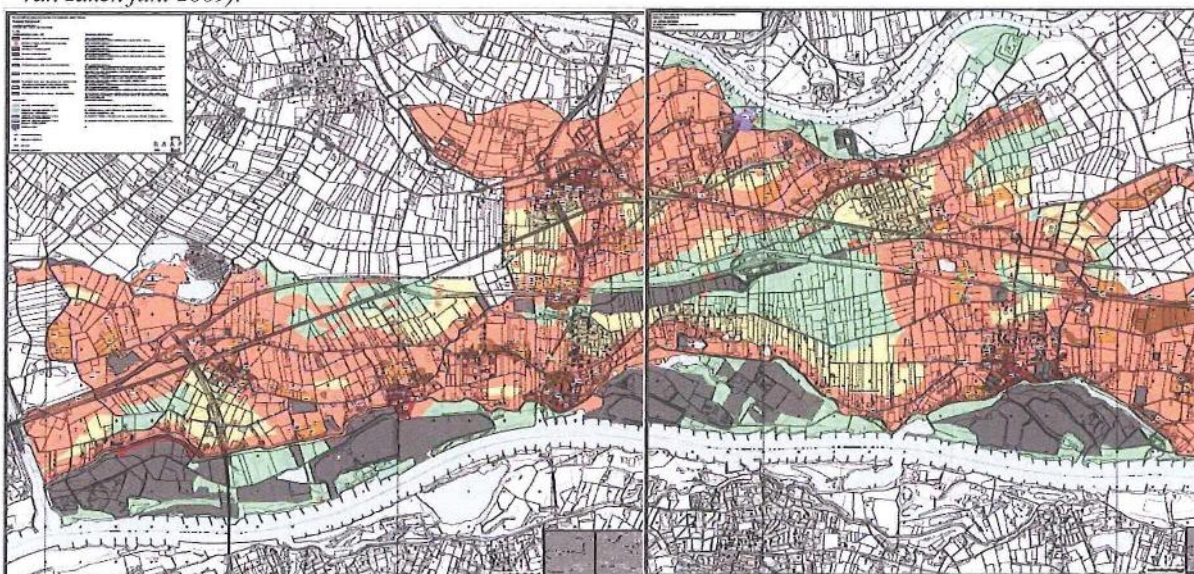
Figuur 5.1 laat zien dat een zeer klein deel van de gemeente Neder-Betuwe is gelegen binnen grondwaterbeschermingsgebied Hemmen. Figuur 5.2 geeft de beschermingsgebieden in het kader van de flora- en faunawetgeving weer. Figuur 5.3 tenslotte, geeft de archeologische beleidskaart van de gemeente Neder-Betuwe weer.

Figuur 5.1 – Ligging waterwingebieden, grondwaterbeschermingsgebieden en boringsvrije zones ten opzichte van de gemeente Neder-Betuwe (kader) (bron: Wateratlas Gelderland, stand van zaken juni 2009)

Figuur 5.2 – Ecologische Hoofdstructuur-gebieden in Neder-Betuwe (Bron: Groene Atlas Gelderland²³, stand van zaken juni 2009).

Figuur 5.3 – Archeologische beleidskaart van de gemeente Neder-Betuwe. De oranje kleur geeft de gebieden weer met een hoge archeologische verwachtingswaarde, de gele de gebieden die met een middelmatige verwachting en de groene de gebieden die met een lage verwachting²⁴.

²³ Groene Atlas Gelderland, www.gelderland.nl, ingezien juni 2009

²⁴ RAAP 2008

6 Procedures

6.1 Opvragen informatie voorafgaand aan het grond- en baggerverzet

Voorafgaand aan het grond- en/of baggerverzet moet de meldingsplichtige (eigenaar of erfpachter van de locatie waar de grond wordt toegepast) of een hiertoe gemachtigd persoon (ontdoener van de grond of tussenpersoon zoals een aannemer of adviesbureau) zich op de hoogte te stellen van de mogelijkheden van grond- en/of baggerverzet.

Voorafgaand aan het grond- en/of baggerverzet moet altijd historische informatie worden achterhaald dan wel de kwaliteit van de baggerspecie worden vastgesteld. De historische informatie kan worden achterhaald via de gemeente. Vervolgens moet worden bekeken of de locaties waar grond wordt ontgraven en toegepast in gebieden liggen met bijzondere omstandigheden (zie § 5.7). De actuele informatie hierover kan worden achterhaald bij de provincie (www.gelderland.nl). Ook moet worden vastgesteld of er andere Wet- en regelgeving van belang is voor het toepassen van grond (zie § 2.1.5).

In verband met het bovenstaande dient dus voorafgaand aan het grond- en baggerverzet altijd een historische informatie te worden achterhaald (zie ook § 5.1) en moet informatie te worden opgevraagd over beschermingsgebieden bij de provincie.

In onderstaande paragrafen worden de procedures, te weten melding, termijn, registratie en transport van grond verder uiteengezet.

6.2 Melden grond- en baggerverzet

De meldingsplicht geldt voor alle toepassingen van grond en baggerspecie, met uitzondering van:

- de toepassing van grond of baggerspecie door particulieren (natuurlijke personen, niet in uitoefening van beroep of bedrijf);
- het toepassen van grond of baggerspecie binnen een landbouwbedrijf als de grond of baggerspecie afkomstig is van een tot dat landbouwbedrijf behorend perceel grond waarop een vergelijkbaar gewas wordt geteeld als op het perceel grond waar de grond of baggerspecie wordt toegepast;
- het verspreiden van baggerspecie uit een watergang over de aan de watergang grenzende percelen;
- het toepassen van schone grond en baggerspecie in hoeveelheden kleiner dan 50 m³. Voor het toepassen van schone grond en baggerspecie in hoeveelheden vanaf 50 m³ moet eenmalig de toepassingslocatie worden gemeld.

Degene die grond of baggerspecie gaat toepassen moet dit ten minste vijf werkdagen van te voren melden via het Meldpunt bodemkwaliteit (www.meldpuntbodemkwaliteit.sinternovem.nl). Het melden kan zowel analoog als digitaal plaatsvinden.

De meldingen worden doorgezonden naar bevoegde gezag van ontvangende bodem en naar degenen die de toezicht op de naleving van de regelgeving in dezen verzorgen. Als de gemelde toepassing niet overeenstemming is met het lokale beleid of wanneer de aangeleverde informatie van onvoldoende kwaliteit is, moet het bevoegde gezag binnen deze vijf werkdagen de melder hiervan op de hoogte stellen. Indien er na vijf werkdagen geen reactie is gegeven, kan met de uitvoering worden gestart.

Tijdelijke uitname en opslag van grond en baggerspecie

Tijdelijke uitname

In het Besluit bodemkwaliteit is tijdelijke uitname van grond en baggerspecie toegestaan zonder dat een kwaliteitsbepaling is uitgevoerd, een functietoets is gedaan en een melding is verricht. Enige voorwaarde is dat er geen tussentijdse bewerking plaatsvindt en dat de grond of baggerspecie op of nabij dezelfde plaats en onder dezelfde condities weer worden toegepast (ondergrond wordt weer ondergrond en bovengrond wordt weer bovengrond).

Tijdelijke opslag

In het Besluit is tijdelijke opslag in de meeste situaties niet langer vergunningsplichtig, maar meldingsplichtig (zie tabel 6.1). Wel moet aan voorwaarden worden voldaan:

- De kwaliteit van de grond/baggerspecie moet voldoen aan de kwaliteitsklasse van de ontvangende bodem.
- De grond/baggerspecie mag gedurende een in het Besluit vastgestelde periode worden opgeslagen.
- De eindbestemming van de grond/baggerspecie moet binnen zes maanden bekend zijn.
- Na verloop van het gebruik van de tijdelijke opslagplaats moet alle daar opgeslagen grond van de locatie verwijderd zijn.

In tabel 6.1 is een overzicht gegeven van de verschillende vormen van tijdelijke opslag en welke voorwaarden uit het Besluit daarbij gelden.

Tabel 6.1 Vormen van tijdelijke opslag en bijbehorende voorwaarden

Vorm van tijdelijke opslag	Voorwaarden van het Besluit		
	Maximale duur van de opslag	Kwaliteitseisen	Meldingsplicht (zie ook § 5.4.6)
Kortdurende opslag	6 maanden	-	Ja
Tijdelijke opslag op landbodem	3 jaar	Kwaliteit moet voldoen aan de kwaliteitsklasse van de ontvangende bodem	Ja, met voorziene duur van opslag en eindbestemming
Tijdelijke opslag in waterbodem	10 jaar	Kwaliteit moet voldoen aan de kwaliteitsklasse van de ontvangende waterbodem	Ja, met voorziene duur van opslag en eindbestemming
Weilanddepot: opslag van baggerspecie over aangrenzend perceel	3 jaar	Alleen baggerspecie die voldoet aan de normen voor verspreiding over aangrenzende percelen	Ja, met voorziene duur van opslag en eindbestemming
Opslag bij tijdelijke uitname	Looptijd van de werkzaamheden	-	Nee

6.3 Registratie en archivering

De meldingen van grond- en/of baggerstromen (inclusief bijlagen) worden door de gemeente Neder-Betuwe bij binnenkomst geregistreerd en gearhiveerd.

De verantwoordelijkheid voor het naleven van de regels rond grond- en baggerverzet, waaronder het tijdig melden, ligt bij de opdrachtgevers van grond- en/of baggertoepassing. Als achteraf blijkt dat er foutief is gehandeld, kan de opdrachtgever zich niet beroepen op de gedane melding, of eventueel het uitblijven van een reactie van het bevoegde gezag binnen een bepaalde termijn. Ook na toepassing mag de gemeente nog optreden tegen overtredingen van de regelgeving als blijkt dat niet de juiste gegevens zijn verstrekt of sprake is van toepassen van grond en/of baggerspecie van onjuiste kwaliteit. Ook indien geen melding verricht hoefde te worden, moeten alle gegevens minimaal vijf jaar bewaard blijven.

6.4 Beoordeling en toetsing

Binnenkomende meldingen worden door de gemeente Neder-Betuwe beoordeeld. Als meldingen naar oordeel van de gemeente onduidelijk, onvolledig of anderszins niet toereikend zijn, vraagt de gemeente nadere gegevens aan de melder.

Bij toetsing van grond- en baggerverzet wordt gekeken naar de kwaliteitsklasse van de toe te passen grond/baggerspecie en de toepassingseis vanuit de bodemkwaliteitskaart.

Bij een melding voor toepassing van schone grond is het toevoegen van bewijsmiddelen bij de melding niet verplicht. In het algemeen zullen bij deze meldingen deze gegevens worden opgevraagd.

6.5 Transport van grond en bagger

De initiatiefnemer voor transport van verontreinigde grond moet zorgen dat bij het transport van de grond of baggerspecie over de openbare weg de vereiste documenten aanwezig zijn.

Vervoerders, inzamelaars, handelaars en/of bemiddelaars dienen landelijk geregistreerd te zijn. Deze bedrijven krijgen een zogenaamd VIHB nummer.

Als de grond/baggerspecie wordt afgevoerd naar een meldingsplichtige inrichting (reiniger, stortplaats of depot voor het opslaan van verontreinigde grond/baggerspecie) moet deze inrichting een afvalstroomnummer verstrekken voordat de grond getransporteerd kan worden. Tevens moet zij aan het Landelijk Meldpunt Afvalstoffen (LMA, www.lma.nl) een ontvangst- en eventuele vervolgmelding verrichten.

Alle doorlagen van geleidebonnen moeten door de diverse partijen (ontdoener, transporteur en ontvanger) gedurende minimaal 5 jaar na voltooiing van de werkzaamheden worden bewaard.

Bij transport van schone grond is een geleidebon niet wettelijk verplicht.

7 Controle en handhaving

7.1 Actoren

Bij de controle en handhaving tijdens baggerwerkzaamheden, het ontgraven van grond en het toepassen van grond en baggerspecie op of in de bodem zijn verschillende instanties betrokken. Voor het toepassen van grond en baggerspecie dient de melding plaats te vinden bij het bevoegd gezag dat tevens voor de registratie van de melding en de handhaving hiervan verantwoordelijk is.

Tabel 7.1 geeft een overzicht van de verantwoordelijkheden van de diverse actoren rond het toepassen van grond en bagger conform de het Besluit.

Tabel 7.1 Verantwoordelijkheden van verschillende actoren bij het toepassen van grond en bagger op of in de bodem

Betrokken actoren	Verantwoordelijkheden
Gemeente (algemeen)	Verstrekken van inlichtingen met betrekking tot o.a. de bodemkwaliteit. Voeren van vooroverleg met de initiatiefnemer. Bevoegde gezag Besluit bodemkwaliteit. Uitvoeren taken waaronder in ontvangst nemen, registreren, archiveren, beoordelen en toetsen van de melding voor het toepassen van grond en/of baggerspecie. Handhaving van de melding (administratief en in het veld)
Provincie	Controle en handhaving van gevallen van (vermoedelijk) ernstige bodemverontreiniging en bij verplaatsen van verontreinigde grond op grond van art. 28 van de Wet bodembescherming. Grondverzet ter plaatse van beschermingsgebieden.
Leverancier (ontdoener) van de grond	Het afgeven van een bewijsmiddel omtrent de kwaliteit van de te leveren grond/baggerspecie en zorgen dat de (erkende) transporteur de doorslagen van de volledig ingevulde begeleidingsbrief krijgt. Registratie van de gegevens gedurende 5 jaar.
Transporteur	Beschikken over een volledig ingevulde begeleidingsbrief met afvalstroomnummer tijdens het transport. Overhandigen begeleidingsbrief op aanvraag van de handhaver (provincie, politie, gemeente/Milieudienst). Registratie van de gegevens gedurende 5 jaar. In overleg met de leverancier van de grond levert de transporteur van de grond het bewijsmiddel omtrent de kwaliteit van de te transporteren grond.
Partij die de grond toepast (eigenaar of erfpachter). Dit kan ook een gemeentelijke afdeling zijn	Conform het Besluit [1] melden bij het centrale meldpunt. Nagaan of vanuit andere wetgeving voorwaarden worden gesteld en deze navolgen. Registratie van de gegevens gedurende 5 jaar. In overleg met de leverancier van de grond levert de partij die de grond toepast het bewijsmiddel omtrent de kwaliteit van de toe te passen grond.
Milieupolitie	Controle en handhaving (strafrechtelijk)
Waterkwaliteitsbeheerder	Als gemeente maar dan bij het toepassen of verspreiden van grond/baggerspecie in oppervlaktewater

Naast de bovengenoemde actoren zijn ook gespecialiseerde instellingen betrokken, waaronder adviesbureaus (partijkeuringen) en grondbanken (leverancier en/of toepasser van de grond).

7.2 Controle en handhaving

Het college van B&W van de gemeente is verantwoordelijk voor controle en handhaving van de toepassing van grond en baggerspecie op of in de bodem in het kader van het Besluit bodemkwaliteit. Bij toepassingen van grond en baggerspecie kan controle plaatsvinden:

- tijdens de melding;
- in het veld (tijdens het transport of bij de toepassing);
- na toepassing.

De landelijke Handhavings Uitvoeringsmethode Besluit bodemkwaliteit (HUM-Bbk)²⁵ geeft een nadere invulling van de controle- en handhavingsmogelijkheden. De controle van de bij de melding aangeleverde stukken als ook de controle in het veld en (bestuursrechtelijke) handhaving vindt plaats door de gemeente Neder-Betuwe. Ook wordt toezicht uitgevoerd op niet gemelde toepassingen van grond en baggerspecie op of in de bodem.

Wanneer het bevoegd gezag constateert dat de regels van het Besluit niet worden nageleefd, kan bestuursdwang worden uitgeoefend of een dwangsom worden opgelegd. Bestuursdwang houdt in dat de initiatiefnemer of degene die het beheer van een (grootschalige) toepassing heeft overgenomen, een aanzegging krijgt bepaalde handelingen na te laten, dan wel bepaalde maatregelen te treffen binnen een bepaalde termijn. Het bevoegde gezag kan eventueel na de verstreken termijn op kosten van de initiatiefnemer deze handelingen laten verrichten. Een dwangsom is een indirect dwangmiddel in de vorm van een geldboete die wordt opgelegd met het doel om de overtreding ongedaan te maken of verdere overtreding dan wel herhaling te voorkomen.

Tegen een handhavingsbeschikking kan ingevolge de Algemene Wet Bestuursrecht, artikel 7.1, bezwaar worden ingediend bij het bestuursorgaan dat deze beschikking heeft vastgesteld. Vervolgens kan zo nodig beroep worden ingesteld bij de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State (zie artikel 20.1 van de Wet milieubeheer).

De strafrechtelijke handhaving van het Besluit bodemkwaliteit en de Wet bodembescherming, wordt geregeld in de Wet op de Economische Delicten. Indien strafbare handelingen niet opzettelijk zijn uitgevoerd, dan is er sprake van een overtreding. Indien zij opzettelijk zijn begaan, worden zij aangemerkt als misdrijven. Met de opsporing van overtredingen is in de eerste plaats de politie belast. Daarnaast kunnen buitengewone opsporingsambtenaren (BOA's) de bevoegdheid hebben om overtredingen van het Besluit bodemkwaliteit en de Wet bodembescherming op te sporen.

²⁵ Handhavings Uitvoeringsmethode Besluit bodemkwaliteit 2009

8 Delegatie

In het Besluit bodemkwaliteit is de bevoegdheid voor het vaststellen van Lokale maximale waarden gedelegeerd aan de Raad. Bij dit besluit stelt de Raad tevens een nota bodembeheer, een bodemkwaliteitskaart en bodemfunctieklassenkaart vast. Voorzien wordt dat tijdens de looptijd van de nota bodembeheer aanpassing van het besluit noodzakelijk is. Net als voor de vaststelling is de wijziging van de nota bodembeheer, de bodemkwaliteitskaart en de bodemfunctieklassenkaart een bevoegdheid van de Raad.

De Raad kan besluiten om een bij haar rustende bevoegdheid aan het college over te dragen (art. 156 Gemeentewet). Deze bevoegdheid is begrensd voor overdracht van de bevoegdheid tot vaststelling van verordeningen, door strafbepaling of bestuursdwang te handhaven. Uitgezonderd is het vaststellen van nadere regels van door de Raad vastgestelde onderwerpen.

De vaststelling van een Nota bodembeheer is een beslissing op grond van artikel 44 Besluit bodemkwaliteit. Overtreding van de hier gestelde regels wordt met een strafbepaling en bestuursdwang gehandhaafd. Onbegrensde overdracht van de bevoegdheid is dan ook niet mogelijk.

In dit hoofdstuk wordt beschreven op welke onderdelen en onder welke voorwaarden de Raad bevoegdheden naar Burgemeester en Wethouders overdraagt ingevolge artikel 156 Gemeentewet. De Raad moet hiervoor expliciet besluiten.

8.1 Bodemfunctieklassenkaart

Onderdeel van de vaststelling van gebiedsgericht beleid zoals vastgelegd is ook de vaststelling van een bodemfunctieklassenkaart. De vaststelling hiervan is bij het zogenoemde generieke beleid een bevoegdheid van Burgemeester en Wethouders. De bodemfunctieklassenkaart legt de bodemfunctieklasse vast van een perceel en heeft met name effect bij de beoordeling van bodemsaneringen en het toepassen van grond. De bodemfunctieklasse sluit aan bij de functie van het gebied en deze functie wordt al door de Raad vastgesteld in het bestemmingsplan. Burgemeester en Wethouders kan de bodemfunctieklassenkaart vaststellen onder de voorwaarde dat daarmee de in het bestemmingsplan voor het betreffende gebied vastgestelde functie wordt gevolgd. Onder deze voorwaarde wordt de bevoegdheid feitelijk een uitvoeringsbesluit welke kan volgen op de vaststelling van een bestemmingsplan door de Raad.

8.2 Regionale ontwikkelingen

Zoals in dit rapport is beschreven wordt regionaal aandacht besteed aan de implementatie van het Besluit bodemkwaliteit. De Raad delegeert aan Burgemeester en Wethouders de bevoegdheid om aan te sluiten bij de regio door vast te stellen dat een andere bodemkwaliteitskaart dan die van de gemeente Neder-Betuwe wordt geaccepteerd als bewijsmiddel in het kader van het Besluit bodemkwaliteit. Voorwaarde hiervoor is dat de bodemkwaliteitskaart is opgesteld conform de Richtlijn bodemkwaliteitskaarten. Daarnaast moet de gemeente waarvoor die bodemkwaliteitskaart geldt grenzen aan de gemeente Neder-Betuwe of gelegen zijn in de regio Rivierenland.

8.3 Aanvullende gegevens

Een aantal deelgebieden is nu nog niet gezoneerd. Dit omdat in die deelgebieden de norm van de richtlijn bodemkwaliteitskaarten, namelijk drie waarnemingen in het deelgebied, niet gehaald wordt. Indien in de looptijd van de bodemkwaliteitskaart alsnog voldoende gegevens aanwezig zijn om dit deelgebied te zoneren delegeert de Raad Burgemeester en Wethouders daartoe mits:

- de indeling van de zones niet wijzigt;
- de vastgestelde kwaliteit van de zone niet sterk afwijkt van de kwaliteit van het deelgebied.

8.4 Hergebruikslocatie

In deze Nota bodembeheer is aangegeven dat hergebruik tot een beperkt gehalte is toegestaan. Het is Burgemeester en Wethouders toegestaan om een deel van het buitengebied aan te wijzen waar gebiedseigen grond met DDT/DDE/DDD mag worden hergebruikt. Hieraan worden de volgende voorwaarden verbonden:

- op het perceel mag niet juridisch of feitelijk een agrarische bestemming rusten;
- het gebied mag niet de functie wonen hebben;
- indien de grond geen eigendom is van de gemeente, moet de eigenaar vooraf hebben ingestemd met het besluit van B&W.

8.5 Publicatie

Het voorgaande laat onverlet dat de gedelegeerde besluiten bekend moeten worden gemaakt door publicatie in een huis- aan huisblad (zie ook artikel 3:43 van de Algemene wet bestuursrecht).

9 Literatuur

Bodemkwaliteitskaart 2009

Bodemkwaliteitskaart voor de gemeente Neder-Betuwe, rapportnummer 08J203.R03, CSO
Adviesbureau, 2009

Richtlijn bodemkwaliteitskaarten 2007

Richtlijn bodemkwaliteitskaarten, Ministeries van VROM en Verkeer en Waterstaat, 2007

WHO 2005

Frequently asked questions on DDT use for disease vector control, World Health Organization, 2005

WHO 2008

DDT Health Hazard Assessment, WHO/International Programme on Chemical Safety, 2008, concept-versie

Hanekamp 2005

Hanekamp, J.C., Normen en Noodzaak: tarragrond, DDT en drins. Heidelberg Appeal Nederland (HAN), 2005

Alexander 2000

Alexander, M., Aging, Bioavailability, and Overestimation of Risk from Environmental Pollutants. Environmental Science and Technology, 2000, 34(20), 4259-4265

Handreiking Besluit bodemkwaliteit 2007

Handreiking Besluit bodemkwaliteit, SenterNovem/Bodem+, december 2007

RAAP 2008

RAAP-rapport 1665, 2008

Handhavings Uitvoerings Methode Besluit bodemkwaliteit 2009

Handhavings Uitvoerings Methode Besluit bodemkwaliteit, Ministerie van VROM, 2009, concept-versie